

Келісемін:
Директордың оқу-ісі
жөніндегі орынбасары
«04» 09 2022ж. А.Каренова

Астана қаласы білім басқармасының
Бастығы ауылы бойынша білім бөлімі
Мәскеу қаласының мәтін-лицейі» КММ
Директордың оқу-ісі жөніндегі орынбасары А.Каренова

ҮЙДЕ ОҚИТЫН БІЛІМ АЛУШЫҒА АРНАЛҒАН КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАР

Пән: Шаруашылық еңбек

Сынып: 6 «Ә»

Пән мұғалімі: Бекетаева Бакытжан Алмухановна

2022-2023 оқу жылы

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2017 жылғы 27 шілдедегі
№ 352 бұйрығына 158-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 376-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2017 жылғы 27 шілдедегі
№ 352 бұйрығына 160-қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2013 жылғы 3 сәуірдегі
№ 115 бұйрығына 378-қосымша

Орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларға арналған негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9 сыныптары үшін "Шаруашылық еңбек" пәнінен үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – өмір сүруге қажетті күнделікті тұрмыстағы жағдайда білім алушыға тәуелсіз болуға мүмкіндік беретін дағдыларды қалыптастыру.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) қызметіне қарай тұрмыстық заттарды қолдануға үйрету;

2) санитарлық-гигиеналық нормаларын, тұрмыста қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтауды үйрету;

3) жеке заттарын, жақын қоршаған ортадағы заттарға қарау дағдыларын қалыптастыру;

4) тұрмыстық және жеке заттарға қарауға арналған арнайы жабдықтар және материалдарды пайдалану тәсілдерін үйрету;

5) сабаққа деген қызығушылығын қолдау, басқа білім алушылармен және ересектермен қарым-қатынас орнату ікемін қалыптастыру.

4. Шаруашылық еңбекті оқыту тұрмыс жағдайларында білім алушылардың дербестігін дамытуға бағытталған, өмірлік-практикалық бағыты бар. Сонымен қатар дене бітімінің және психикалық даму кемшіліктерін еңсеру міндеттері шешіледі.

5. Оқу жүктемесінің көлемі:

1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

3) 7-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

4) 8-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат;

5) 9-сынып – аптасына 3 сағат, оқу жылында 102 сағат.

6. Бағдарлама "Өзіне-өзі қызмет көрсету" пәні аясында білім алушылардың алдыңғы дайындықтарын ескере отырып құрастырылған. Оның зерделенген дағдыларға қайта оралуға және оларды жетілдіруге мүмкіндік беретін концентрлік құрылымы бар.

7. Оқу материалын сыныптарға бөлу үлгі ретінде қарастырылады. Бағдарлама нұсқаулық сипатта беріліп, орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды жеке бағдарлама бойынша оқытудың мазмұнын анықтау негізі болып табылады. Практикалық жұмыстардың мазмұны және көлемі медициналық нұсқауларды ескере отырып, әр білім алушыға жеке анықталады. Бағдарламада қалыптастыруға тиісті дағдыларды білім алушы өзінің шартсыз түрде дербес орындауы қарастырылмаған. Сынып білім алушыларының білім алудағы ерекше қажеттіліктерін ескере отырып, мұғалім сабақ мазмұнына қандай да бір өзгерістер енгізуге құқылы.

8. Бағдарламада келесі бөлімдер көрсетілген: "Үйге және тұрмыстық заттарға қарау". "Киімді және аяқ киімді күту". "Бақша өсімдіктеріне және үй өсімдіктеріне қарау". "Үй жануарларына қарау". Қажет болған жағдайда мұғалім бөлімдерді алмастырып немесе басқа бөлімдерді енгізе алады.

9. Бір сабақта сынып білім алушылары әртүрлі күрделі тапсырмаларды орындайды. Кейбір білім алушылар тек ұжымдық жұмыстарға қатыса алады немесе мұғалімнің көмегімен ғана жұмыс жасайды. Барлық оқыту жылдарында білім алушылар сабақта ұсынылған әрекеттерді жеке дара ұсынуға және мұғалімнің әртүрлі көмегіне, соның ішінде бірлесе орындау, көрсету арқылы жұмыс жасау, сөздік нұсқау, бейінді технологиялық карталарды қолдану арқылы, пиктограмма, сурет, фото қолданып көрсету нұсқауларына мұқтаж.

10. Пән аясында білім алушылармен жұмыс жүргізу барысында келесі курстармен пәнаралық байланыс орнатылады: "Адам және әлем", "Кәсіп", "Тәртіп мәдениеті", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Психомоториканы және сенсорлық процесстерді дамыту". Аталған пәндер бойынша бағдарламалар мазмұнын бір сабақ аясында "Шаруашылық еңбек" пәнімен кіріктіруге болады.

11. Шаруашылық еңбек сабағын өткізу үшін әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау сабағын өткізетін кабинетті пайдалануға немесе арнайы кабинет жабдықтауға болады. Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау және шаруашылық еңбек сабақтарын бір тақырыпта кезегімен өткізуге болады. Оқыту процесінде дағдыларды қайталау және бекітуге арналған жаттығулар үлкен рөл атқарады. Үздіксіз қайталау қалыптастырылатын дағдылардың жағдайын және білім алушының дербестілік сатысын анықтауға жағдай тудырады.

12. Білім алушылардың жетістіктерін бағалауда сипаттап бағалау қолданылады. Бағалауды білім алушымен жиі қатынасқа түсетін топ жүзеге асырады (мектептегі мамандар, ата-аналар).
2-тарау. Оқу пәнінің 5-сыныптағы базалық білім мазмұны

13. Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау (18 сағат):

- 1) тұрмыс нысандарының түрлері (жеке үй, көпқабатты үй);
- 2) қаланың және ауылдың тұрғын үй ерекшеліктері;
- 3) менің үйім (пәтерім). Бөлмелер атауы, олардың қажеттілігі;
- 4) тұрғын үйді құрғақ тазалау: еден сыпыру, шаң сүрту. Оны өткізу тәртібі, қажетті құралдар (сыпыртқы, еденге арналған шүтқа, жиһаздан, электр жабдықтардан (телевизор, компьютер, музыкалық орталық) шаң сүртуге арналған шүберектер;
- 5) кір киімді жууға дайындау: (кір киімді себетке салу, жастықтың тыстарын, төсеніштерді, көрпенің сыртын шешу);

6) коқыс шығару. Коқыс шығарушы құбырды пайдалану;

7) тоңазытқыш сөрелерінде азық-түлікті, дайын тамақтарды сақтау. Тамақ сақтауға контейнерлерді пайдалану;

8) жемістерді кепсерде жуу;

9) түскі ас үстелінде нан коқымдарын сүрту, тәрелкелерді тамақ қалдықтарынан тазарту, ыдысты жууға дайындау;

10) шай ыдыстарын жуып сүлгімен сүрту;

11) асхана құралдарын тазалау (қасық, шанышқы, пышақ).

14. Киімді және аяқ киімді күту (18 сағат):

1) сырт киімді күту: шүтқамен тазалау, түйме тігу;

2) былғары аяқ киімді күту: су аяқ киімді кептіру; суланған былғары аяқ киімді құрғақ шүберекпен сүрту;

3) резинадан жасалған аяқ киімдерді күту: жуу және сүрту;

4) аяқ киімдерді мерзімді сақтауға қораптарға салу.

15. Бақша өсімдіктерін және үй өсімдіктерін күту (16 сағат):

1) бөлме өсімдіктерінің жапырақтарын сүрту;

2) бөлме өсімдіктерін сугару;

3) бақша өсімдіктерін сугару. Сугаруға лейканы қолдану;

4) бақта күзгі жапырақтарды жинау. Тырманы қолдану;

5) қарды күрекпен тазарту.

16. Үй жануарларын күту (16 сағат):

1) мысықты және итті тамақтандыру;

- 2) ыдыстарын жуу;
- 3) итпен серуендеу;
- 4) итті тарау;
- 5) аквариум балықтарына тамақ беру ("тірі бұрыштағы" баска да жәндіктер);
- 6) тордағы тотықұстарды тамақтандыру (баска құстар).

3-тарау. Оқу пәнінің 6-сыныптағы базалық білім мазмұны

17. Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау (18 сағат):

- 1) 5 сыныпта өткен материалды қайталау;
- 2) жатын төсеніштерін ауыстыру;
- 3) өзі жататын төсеніштерін ауыстыру;
- 4) шкаф сөрелеріне өз заттарын орналастыру;
- 5) өрмекші толарын алу;

6) асхана ыдыстарын жуу, сүлгімен сүрту. Шкаф сөрелерінде ыдыстарды, асхана құралдарын сәйкес жәшікке орналастыру.

18. Киім және аяқ киімге күтім жасау (18 сағат):

- 1) 5-сыныпта өткен материалды қайталау;
- 2) аяқ киім түрлері, оның қажеттілігі. Былғары аяқ киімді күту;
- 3) түсі бойынша крем таңдау; былғары аяқ киімді крем қолданып щеткамен тазарту;
- 4) мезгіл арасында киімдерді сақтауға дайындау;
- 5) жуыну құралдары: шаруашылық сабыны, кір жуатын ұнтақ, сусабын. Оларды қолдану

тәртібі;

6) ұсақ заттарды қолмен жуу: бет орамалды, нәскилер.

19. Бақша өсімдіктерін және үй өсімдіктеріне күтім жасау (16 сағат):

- 1) 5-сыныпта өткен тақырыптарды қайталау;
- 2) бөлме және бақша өсімдіктерін дәнмен және бас пияздан өсіру;
- 3) гүлдерді қосымша дәрумендеу;
- 4) бақ гүлдерін сугару және отау;
- 5) ауланы сыпырғышпен және аула сыпыруға арналған сыпырғышпен сыпыру;
- 6) бақтағы түскен жапырақтарды тырманың көмегімен жинау. Түскен жапырақтарды себетке,

қорапқа, үлкен қапқа жинау;

7) қарды күрекпен жинау.

20. Үй жануарларын күту (16 сағат):

- 1) арнайы дүкендерде итке және мысыққа арналған тағамдарды сатып алу;
- 2) мысықты және итті тамақтандыру;
- 3) ыдыстарын жуу;
- 4) итпен серуендеу;
- 5) итті тарау;
- 6) аквариум балықтарына тамақ беру ("тірі бұрыштағы" баска да жәндіктер);
- 7) тордағы тотықұстарды тамақтандыру (баска құстар).

4-тарау. Оқу пәнінің 7-сыныптағы базалық білім мазмұны

21. Тұрғын үй және тұрмыстық заттарға күтім жасау (18 сағат):

- 1) 5 және 6 сыныптарда өткен материалды қайталау;
- 2) еден жуу, тазалық, ерекшеліктері (қолымен, швабраның көмегімен);
- 3) айнаны жуу. Жуу құралдарын қолдану;
- 4) тазалау түрлері. Қажетті құралдар және оларды сақтау (сыпыртқы, еден жуатын шүберек,

швабра, шелек, шаң сүртуге және әйнекке арналған шүберектер, шаң және өрмекші торларын тазалауға арналған шүберектер, жууға арналған құрамдар);

5) жатын бөлме, оның қолданысы. Жатын бөлмедегі жиһаз, оны орналастыру ерекшелігі.

Жатын бөлменің тазалығы және оны сақтау тәртібі;

6) жатын төсеніштерін күту (кептіру, желдету, қорпелерді, жастықтарды, матрастарды қағу);

7) ыдыстарды қарау. Кәстрөлдерді, манты пісіруге арналған қазан, қазанды жуу. Кәстрөлді сақтау.

22. Киім және аяқ киімдерді күту (18 сағат):

- 1) 5 және 6 сыныптарда өткенді қайталау;

- 2) іш киімді қолмен жуу (ақ және түрлі-түсті): шөп-дәмбалдар, майкалар, футболкалар;
 - 3) үтік. Онымен жұмыс жасағанда қауіпсіздік техника ережелері. Іш киімді үтіктеу;
 - 4) бас киімдердің күтімі. Шкафта бас киімдерді сақтау тәртібі;
 - 5) киімдерді ұсақ-түйек жөндеу: түрлі түймелерді қалау;
 - 6) үй жағдайында трикотаж мата бұйымдарын жуу және кептіру.
23. Бақша өсімдіктерін және үй өсімдіктеріне күтім жасау (16 сағат):
- 1) 5-сыныпта өткен материалдарды қайталау;
 - 2) бөлме және бақша өсімдіктерін дәннен және пияздың басынан өсіру;
 - 3) гүлдерді қосымша дәрмендеу;
 - 4) бақ гүлдерін сугару және отау;
 - 5) ауланы сыпырғышпен және аула сыпыруға арналған сыпырғышпен сыпыру;
 - 6) бақтағы түскен жапырақтарды тырманың көмегімен жинау. Түскен жапырақтарды себетке, қоранка, үлкен қапқа жинау;
 - 7) қарды күрекпен жинау.
24. Үй жануарларын күту (16 сағат):
- 1) арнайы дүкендерден итке және мысыққа арналған тағамдарды сатып алу;
 - 2) мысықты және итті тамақтандыру;
 - 3) ыдыстарын жуу;
 - 4) итпен серуендеу;
 - 5) итті тарау;
 - 6) аквариум балықтарына тамақ беру ("тірі бұрыншағы" басқа да жәндіктер);
 - 7) тордағы тотықұстарды тамақтандыру (басқа құстар).
- 5-тарау. Оқу пәнінің 8-сыныптағы базалық білім мазмұны
25. Тұрғын үй және тұрмыстық заттарға күтім жасау (26 сағат):
- 1) 5-7 сыныптарда өткен материалдарды қайталау;
 - 2) ас үйі, оның қажеттілігі. Жиһаз, оның ас үйде орналасуы. Ас үйде тазалық сақтау тәртібі;
 - 3) ас үйді ылғалды тазарту: терезе алдын, газ плитасын, тоңазытқышты, шкаптар мен сөрелерді жуу;
 - 4) табаларды тазарту;
 - 5) арнайы жуу және тазарту құралдарын пайдалану. Тұрмыстық химия заттарын қауіпсіз пайдалану.
26. Киім және аяқ киімді күту (26 сағат):
- 1) 5-7 сыныптарда өткенді қайталау;
 - 2) киімді ұсақ жөндеу жұмыстары. Киімнің жыртылған жерін тігу (ақым жолымен, қолтықтың астында) "інімен кері" тігісімен;
 - 3) жүннен жасалған бұйымдарды үйде жуу;
 - 4) блузкалар және ерлер көйлектерін үтіктеу ерекшеліктері;
 - 5) қыры бар шалбарларды үтіктеу ерекшеліктері;
 - 6) қыстық аяқ киімдердің күтімі, мезгілдік сақтауға дайындау.
27. Бақша өсімдіктеріне және үй өсімдіктеріне күтім жасау (25 сағат):
- 1) 5-7 сыныптарда өткен материалдарды қайталау;
 - 2) бөлме және бақша өсімдіктерін дәннен және пияздың басынан өсіру;
 - 3) гүлдерді қосымша дәрмендеу;
 - 4) бақша гүлдерін сугару және отау;
 - 5) ауланы сыпырғышпен және аула сыпыруға арналған сыпырғышпен сыпыру;
 - 6) бақтағы жерге түскен жапырақтарды тырмамен жинау. Түскен жапырақтарды себетке, қоранка, үлкен қапқа жинау;
 - 7) қарды күрекпен жинау.
28. Үй жануарларын күту (25 сағат):
- 1) арнайы дүкендерде итке және мысыққа арналған тағамдарды сатып алу;
 - 2) мысықты және итті тамақтандыру;
 - 3) ыдыстарын жуу;
 - 4) итпен серуендеу;
 - 5) итті тарау;

6) аквариум балықтарына тамақ беру ("тірі бұрыштағы" басқа да жәндіктер);

7) тордағы тотықұстарды тамақтандыру (басқа құстар).

6-тарау. Оқу пәнінің 9-сыныптағы базалық білім мазмұны

29. Тұрғын үй және тұрмыстық заттарды күту (36 сағат):

1) 5-8 сынып материалдарын қайталау;

2) шаңсорғыш. Оның құрылымының ерекшеліктері, жұмыс істеу тәртібі. Шаңсорғышпен жұмыс жасағанда сақтандыру ережелері;

3) кілем, палас, еден, батареяларды шаңсорғышпен тазалау;

4) қонақ бөлмесі (зал), оның қажеттілігі. Жиһаз, оның қонақ бөлмеде орналасу ерекшелігі.

Қонақ бөлмедегі тазалық сақтау ережелері:

5) жабынуына: жұмсақ қаптама, пластик, лакталуына байланысты жиһазды күту;

6) жұмсақ жиһазды шаңсорғышсыз және шаңсорғышпен тазалау;

7) шкафтардың айналарын және әйнектерін жуу;

8) дәретхананы, ваннаны тазалау;

9) раковина, кафель, ванна жуганда жуу және тазалау құралдарын пайдалану;

10) жуу және тазалау құралдарын қолданғанда қауіпсіздік техникасы;

11) тұрғылықты жердің мезгілдік тазартылуы. Пәтерді қысқа дайындау. Пәтерді жазға дайындау;

12) терезе жуудың тәсілдері және жиілігі. Терезе жууға арналған жуу құралдарын қолдану.

Терезені жылылау тәсілдері.

30. Киімді және аяқ киімді күту (36 сағат):

1) 5-8 сыныптағы материалдарды қайталау;

2) киімді ұсақ жөндеу жұмыстары. Сүлгіге ілгектің дайын пішінін қиғаштап тігу;

3) кір жуғыш машина, оның құрылымы, қолдану ережесі;

4) кір жуғыш машинаның көмегімен кір жуу. Жуылған киімдерді кептіруге ілу;

5) киімді, жатын төсемдерді үтіктеу, үтіктелген заттың сапасына қойылатын талаптар.

31. Бақша өсімдіктерін және үй өсімдіктеріне күтім жасау (15 сағат):

1) 5-8 сыныпта өткен материалдарды қайталау;

2) бөлме және бақша өсімдіктерін дәннен және пияздың басынан өсіру;

3) гүлдерді косымша дәрумендеу;

4) бақша гүлдерін суғару және отау;

5) ауланы сыпырғышпен және аула сыпыруға арналған сыпырғышпен сыпыру;

6) бақтағы жерге түскен жапырақтарды тырманың көмегімен жинау. Түскен жапырақтарды себетке, қорапқа, үлкен қапқа жинау;

7) қарды күрекпен жинау.

32. Үй жануарларын күту (15 сағат):

1) арнайы дүкендерден итке және мысыққа арналған тағамдарды сатып алу;

2) мысықты және итті тамақтандыру;

3) ыдыстарын жуу;

4) итпен серуендеу;

5) итті тарау;

6) аквариум балықтарына тамақ беру ("тірі бұрыштағы" басқа да жәндіктер);

7) тордағы тотықұстарды тамақтандыру (басқа құстар).

7-тарау. 5-сыныпты аяқтағанда күтілетін нәтижелер

33. Пәндік нәтижелер.

34. Білім алушылар:

1) тұрғын үй аттарын;

2) құрғақ тазартуға арналған құралдардың аттарын және қажеттілігін;

3) асхана құралдарын тазарту тәртібін;

4) аяқ-киімдерді қорапқа салу ретін біледі деп күтіледі.

35. Білім алушылар:

1) тұратын бөлмесіне құрғақ тазарту жұмыстарын жүргізу;

2) кірлеген киімдерді жууға дайындау;

3) тамақтанғаннан кейін ыдысты жинау (тарелканы тамақ қалдығынан тазарту, раковинаға қою), столды суланған майлықпен сүрту;

4) суланған аяқ киімді кептіру; былғары аяқ киімді сүрту және тазалау;

5) бөлмедегі және бакша гүлдерін лейкамен сугару;

6) бакшада түскен жапырақтарды тырмамен жинау;

7) жолдарды күрекпен кардан тазалау;

8) үй жануарларын тамақтандырып қыдырту дағдыларын меңгереді деп күтіледі.

8-тарау. 6-сыныпты аяқтағанда күтілетін нәтижелер

36. Пәндік нәтижелер.

37. Білім алушылар:

1) төсеніштерді ауыстыру тәртібін;

2) өз заттарын шкаф сөрелеріне орналастыру тәртібін;

3) жуу құралдарын қолдану ережелерін;

4) ит және мысықты тамақтандыру ретін біледі деп күтіледі.

38. Білім алушылар:

1) өзі (немесе басқа адамның көмегімен) төсеніштерді ауыстыру және қайта салу;

2) шҰтқа, шүберектің көмегімен тұрғын үйді құрғақ тазалау;

3) асхана ыдысын жуу және сүлгімен сүрту;

4) көбік пайда болғанша кір жуатын ұнтақты суда еріту;

5) кірді қолмен жуғанда әрекеттердің ретін сақтау;

6) кір жуып болғаннан кейін жұмыс орнын жинау;

7) бакта өсетін гүлдерді сугаруды және арам шөптен тазарту;

8) үй жануарларына тамақ беріп, қыдырту; оларға дүкеннен тамақ сатып алу;

9) ауданы сыпыру, жерге түскен жапырақтарды жинау;

10) жолдарды күрекпен кардан тазалау дағдыларын меңгереді деп күтіледі.

9-тарау. 7-сыныпты аяқтағанда күтілетін нәтижелер

39. Пәндік нәтижелер.

40. Білім алушылар:

1) ылғалды тазалау жұмыстарының тәртібін;

2) үтікті қолданғанда қауіпсіздік техникасын;

3) трикотаж заттарды жуып кептіру ерекшеліктерін біледі деп күтіледі.

41. Білім алушылар:

1) жатын бөлмеге құрғақ және ылғал тазарту жұмыстарын өткізу;

2) өзі (немесе басқа адамның көмегімен) төсеніштерді ауыстыру;

3) төсек салу (өзі немесе біреудің көмегімен);

4) жастық, көрпе қағу (балалардың жеке мүмкіндіктеріне қарай);

5) түрлі материалдардан жасалған бас киімдерді тазалау және оларды сақтауға дайындау;

6) трикотаж бұйымдарын жуып және олардың қатпарланып қалуының алдын алып дұрыс

кептіру;

7) іш киімдерді жуу және үтіктеу;

8) бас киімдерді дұрыс сақтау;

9) бакша гүлдерін сугарып арам шөптерден тазалау;

10) үй жануарларына тамақ беріп, қыдырту; оларға дүкеннен тамақ сатып алу;

11) ауданы сыпыру, түскен жапырақтарды жинау;

12) жолдарды күрекпен кардан тазалау дағдыларын меңгереді деп күтіледі.

10-тарау. 8-сыныпты аяқтағанда күтілетін нәтижелер

42. Пәндік нәтижелер.

43. Білім алушылар:

1) ас үй тазалығын сақтау ережелерін;

2) тоқыма заттарды жуу ережелерін;

3) заттарды үтіктеу ережелерін біледі деп күтіледі.

44. Білім алушылар:

1) ас үйге ылғалды тазарту жұмыстарын жасау;

2) еден жуу, терезенің алдын су шүберекпен сүрту;

- 3) жуу ұнтақтарын қосып плита және тоназытқышты жуу;
- 4) киімнің ұсақ жөндеу жұмыстарын орындау;
- 5) қыстық аяқ киімді күту;
- 6) блузкарларды, жейделер және шалбарларды үтіктеу;
- 7) бақша гүлдерін сугарып арам шөптен тазалау;
- 8) үй жануарларына тамақ беріп, қыдырту; оларға дүкеннен тамақ сатып алу;
- 9) ауланы сыпыру, жерге түскен жапырақтарды жинау;
- 10) жолдарды күрекпен қардан тазалау дағдыларын меңгереді деп күтіледі.

11-тарау. 9-сыныпты аяқтағанда күтілетін нәтижелер

45. Пәндік нәтижелер.

46. Білім алушылар:

- 1) тұрмыстық техниканы қолданғанда қауіпсіздік техника ережелерін;
- 2) шаңсорғыштың көмегімен жұмсақ жиһазды тазарту ережелерін;
- 3) кір жуғыш машинаны қолдану ережелерін біледі деп күтіледі.

47. Білім алушылар:

- 1) қонақ болменің (күрғақ және ылғалды) тазалау жұмыстарын жүргізу;
- 2) шаңсорғышты қолданады: оны жұмысқа дайындайды, еденді, паластарды, кілемдерді,

батареяларды шаңсорғышпен тазалау;

3) тұрғын үйді мезгілді тазалау жұмыстарын жүргізеді, нәтерле қысқа, жатпа дайындық жұмыстарын жүргізу;

4) жуу құралдарының көмегімен терезені, айнаны қауіпсіздік техникасы бойынша ережелерді сақтап жуу;

5) раковина, кафель, ваннаны тазалау;

6) кір жуғыш машинада мақта-мата киім-кешекті жуу;

7) мақта-мата киімді үтіктеу;

8) бақша гүлдерін сугарып арам шөптен тазалау;

9) үй жануарларына тамақ беріп, қыдырту; оларға дүкеннен тамақ сатып алу;

10) ауланы сыпыру, жерге түскен жапырақтарды жинау;

11) жолдарды күрекпен қардан тазалау дағдыларын меңгереді деп күтіледі.

48. Тұлғалық нәтижелер. Білім алушылар:

1) жауапкершілік, жинақылық, әдептілік;

2) еңбекке деген ынта, қиындықтарды еңсеру икемін;

3) ересектермен және құрбыларымен ынтымақтастық орнату дағдыларын танытады деп күтіледі.

49. Жүйелік-әрекеттік нәтижелер білім алушылардың:

1) тұрмыстық еңбек;

2) жақын адамдарымен және бейтаныс ортада қаранайым тұрмыстық қатынас орнату икемдерінен көрініс табады деп күтіледі.

Түсінік хат

1. Оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес және орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушылардың ерекше білім алу қажеттіліктерін ескере отырып әзірленген.

2. Оқу пәнінің мақсаты – өмір сүруге қажетті күнделікті тұрмыстағы жағдайда білім алушыға тәуелсіз болуға мүмкіндік беретін дағдыларды қалыптастыру.

3. Оқу пәнінің міндеттері:

1) қызметіне қарай тұрмыстық заттарды қолдануға үйрету;

2) санитарлық-гигиеналық нормаларын, тұрмыста қауіпсіз жұмыс жасау ережелерін сақтауды үйрету;

3) жеке заттарын, жақын қоршаған ортадағы заттарға қарау дағдыларын қалыптастыру;

4) тұрмыстық және жеке заттарға қарауға арналған арнайы жабдықтар және материалдарды пайдалану тәсілдерін үйрету;

5) сабаққа деген қызығушылығын қолдау, басқа білім алушылармен және ересектермен қарым-қатынас орнату икемін қалыптастыру.

4. Шаруашылық еңбекті оқыту тұрмыс жағдайларында білім алушылардың дербестігін дамытуға бағытталған, өмірлік-практикалық бағыты бар. Сонымен қатар дене бітімінің және психикалық даму кемшіліктерін еңсеру міндеттері шешіледі.

5. Оқу жүктемесінің көлемі:

1) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;

6. Бағдарлама "Өзіне-өзі қызмет көрсету" пәні аясында білім алушылардың алдыңғы дайындықтарын ескере отырып құрастырылған. Оның зерделенген дағдыларға қайта оралуға және оларды жетілдіруге мүмкіндік беретін концентрлік құрылымы бар.

7. Оқу материалын сыныптарға бөлу үлгі ретінде қарастырылады. Бағдарлама нұсқаулық сипатта беріліп, орташа ақыл-ой кемістігі бар білім алушыларды жеке бағдарлама бойынша оқытудың мазмұнын анықтау негізі болып табылады. Практикалық жұмыстардың мазмұны және көлемі медициналық нұсқауларды ескере отырып, әр білім алушыға жеке аныкталады. Бағдарламада қалыптастыруға тиісті дағдыларды білім алушы өзінің шартсыз түрде дербес орындауы қарастырылмаған. Сынып білім алушыларының білім алудағы ерекше қажеттіліктерін ескере отырып, мұғалім сабақ мазмұнына қандай да бір өзгерістер енгізуге құқылы.

8. Бағдарламада келесі бөлімдер көрсетілген: "Үйге және тұрмыстық заттарға қарау", "Киімді және аяқ киімді күту", "Бақша өсімдіктеріне және үй өсімдіктеріне қарау", "Үй жануарларына қарау". Қажет болған жағдайда мұғалім бөлімдерді алмастырып немесе басқа бөлімдерді енгізе алады.

9. Бір сабақта сынып білім алушылары әртүрлі күрделі тапсырмаларды орындайды. Кейбір білім алушылар тек ұжымдық жұмыстарға қатыса алады немесе мұғалімнің көмегімен ғана жұмыс жасайды. Барлық оқыту жылдарында білім алушылар сабақта ұсынылған әрекеттерді жеке дара ұсынуға және мұғалімнің әртүрлі көмегіне, соның ішінде бірлесіп орындау, көрсету арқылы жұмыс жасау, сөздік нұсқау, бейінді технологиялық карталарды қолдану арқылы, пиктограмма, сурет, фото қолданып көрсету нұсқауларына мұқтаж.

10. Пән аясында білім алушылармен жұмыс жүргізу барысында келесі курстармен пәнаралық байланыс орнатылады: "Адам және әлем", "Кәсіп", "Тәртіп мәдениеті", "Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау", "Психомоториканы және сенсорлық процесстерді дамыту". Аталған пәндер бойынша бағдарламалар мазмұнын бір сабақ аясында "Шаруашылық еңбек" пәнімен кіріктіруге болады.

11. Шаруашылық еңбек сабағын өткізу үшін әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау сабағын өткізетін кабинетті пайдалануға немесе арнайы кабинет жабдықтауға болады. Әлеуметтік-тұрмыстық бағдарлау және шаруашылық еңбек сабақтарын бір тақырыпқа кезегімен өткізуге болады. Оқыту процесінде дағдыларды қайталау және бекітуге арналған жаттығулар үлкен рөл атқарады. Үздіксіз қайталау қалыптастырылатын дағдылардың жағдайын және білім алушының дербестілік сатысын анықтауға жағдай тудырады.

12. Білім алушылардың жетістіктерін бағалауда сипаттап бағалау қолданылады. Бағалауды білім алушымен жиі қатынасқа түсетін топ жүзеге асырады (мектептегі мамандар, ата-аналар).

Сабақ	Сабақ тақырыптары	Сабақ мақсаттары	Сабақ сапасы	Күні	Ескерту
1	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау	5 сыныпта отқын материалды қайталау	1	05.09.2022ж	
2	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Төсеңшітерді ауыстыру	Жатын төсеңшітерді ауыстыру	1	12.09.2022ж	
3	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Төсеңшітерді ауыстыру	Оңі жататын төсеңшітерді ауыстыру	1	19.09.2022ж	
4	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау.	Оңі жататын төсеңшітерді ауыстыру	1	26.09.2022ж	
5	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Заттарды орналастыру	Шкаф сөрелерінде оңі заттарын орналастыру	1	03.10.2022ж	
6	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Ормекші толарын алу	Ормекші толарын алу	1	10.10.2022ж	
7	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Ыдыс жуу	Асхана ыдыстарын жуу, сүлгімен сүрту	1	17.10.2022ж	
8	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Ыдыс жуу	Асхана ыдыстарын жуу, сүлгімен сүрту	1	24.10.2022ж	22.10.22ж
9	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Құралдарын орналастыру	Шкаф сөрелерінде ыдыстарды, асхана құралдарын сәйкес жерікке орналастыру	1	07.11.2022ж	
10	Үйге және тұрмыстық заттарға күтім жасау. Құралдарын орналастыру	Шкаф сөрелерінде ыдыстарды, асхана құралдарын сәйкес жерікке орналастыру	1	14.11.2022ж	
11	Кімді және аяқ кімді күту	5 сыныпта отқын материалды қайталау;	1	21.11.2022ж	
12	Кімді және аяқ кімді күту. Аяқ кімді күту.	Аяқ кімді күту, оның қажеттілігі. Ыдыстары аяқ кімді күту;	1	28.11.2022ж	
13	Кімді және аяқ кімді күту. Ыдыстары аяқ кімді күту;	Аяқ кімді күту, оның қажеттілігі. Ыдыстары аяқ кімді күту;	1	05.12.2022ж	

14	Кімді және аяқ киімді күту. Колданып шеткемен тазарту.	Ісі бойынша крем талдау,былдары аяқ киімді крем колданып шеткемен тазарту.	1	12.12.2023ж	
15	Кімді және аяқ киімді күту. Колданып шеткемен тазарту.	Ісі бойынша крем талдау,былдары аяқ киімді крем колданып шеткемен тазарту.	1	19.12.2023ж	
16	Кімді және аяқ киімді күту. Кімдерді сақтау.	Мені арасында кімдерді сақтауда тайындау.	1	26.12.2023ж	
17	Кімді және аяқ киімді күту. Кімдерді сақтау.	Мені арасында кімдерді сақтауда тайындау.	1	09.01.2023ж	
18	Кімді және аяқ киімді күту. Колдану тәртібі.	Жұмын құралдары: шаруашылық сабыны, кір жуатын ұнтақ, сусайын. Оларды колдану тәртібі.	1	16.01.2023ж	
19	Кімді және аяқ киімді күту. Колдану тәртібі.	Жұмын құралдары: шаруашылық сабыны, кір жуатын ұнтақ, сусайын. Оларды колдану тәртібі.	1	23.01.2023ж	
20	Кімді және аяқ киімді күту. Козмен жуу.	Ұсақ ықтарды козмен жуу: бет орамалды, нежеслер	1	30.01.2023ж	
21	Бақша өсімдіктерін және үй. Өсімдіктерін күту.	5 сыныпта откен материалды қайталау	1	06.02.2023ж	
22	Бақша өсімдіктерін және үй өсімдіктерін күту өсімдіктерді өсіру.	Бөтпе және бақша өсімдіктерінін дәнмен және бөс шиядан өсіру.	1	13.02.2023ж	
23	Бақша өсімдіктерін және үй. өсімдіктерін күту. Үлдерді күту.	Үлдерді қосымша дәрмендеу.	1	20.02.2023ж	
24	Бақша өсімдіктерін және үй өсімдіктерін күту. Үлдерді күту.	Бақ үлдерін суару және отау.	1	27.02.2023ж	
25	Бақша өсімдіктерін және үй өсімдіктерін күту. Ау таны сыпырышымен сыпыру.	Ау таны сыпырышымен және аула сыпыруға арналған сыпырышымен сыпыру.	1	06.03.2023ж	
26	Бақша өсімдіктерін және үй өсімдіктерін күту. Жапырақтарды себетке, қорыққа. Үлкен қанқа жинау.	Бақтағы түскен жапырақтарды тырманың көмегімен жинау. Түскен жапырақтарды себетке, қорыққа. Үлкен қанқа жинау.	1	13.03.2023ж	
27	Бақша өсімдіктерін және үй өсімдіктерін күту. Жапырақтарды себетке, қорыққа. Үлкен қанқа жинау.	Бақтағы түскен жапырақтарды тырманың көмегімен жинау. Түскен жапырақтарды себетке, қорыққа. Үлкен қанқа жинау.	1	27.03.2023ж	

28	Балық өсіміліктерін және үй өсімдіктерін күту. Қарлы жинау	Қарлы күрескен жинау	1	03.04.2023ж	
29	Үй жануарларын күту	Арнайы дүкендерде иттер және мысықтар арнаған тамақтарды сатып алу;	1	10.04.2023ж	HKT
30	Үй жануарларын күту. Тамақтандыру	Мысықты және итті тамақтандыру;	1	17.04.2023ж	
31	Үй жануарларын күту. Ыдыстарын жуу	Ыдыстарын жуу;	1	24.04.2023ж	
32	Үй жануарларын күту. Итпен серуендеу;	Итпен серуендеу;	1	01.05.2023ж	/
33	Үй жануарларын күту	Итпен серуендеу;	1	08.05.2023ж	
34	Үй жануарларын күту. Ит күтімі	Итті тарау;	1	15.05.2023ж	/
35	Үй жануарларын күту. Балықты тамақтандыру	Ақпарум балықтарына тамақ беру ("ірі бұрыштағы" басқа да жемдіктер);	1	22.05.2023ж	
36	Үй жануарларын күту. Құстарды тамақтандыру	Тордағы тотықұстарды тамақтандыру (басқа құстар).	1	29.05.2023ж	